

dans
umurumda

Proje Yürütücüleri ve Destekçileri

HEP BERABER projesi, Anadolu Kültür ve Landesweiten Koordinierungsstelle Kommunale Integrationszentren (LaKI) iş birliği ve Stiftung Mercator desteğiyle, 2017-2019 yılları arasında gerçekleştirilmiştir.

İÇİNDEKİLER

- Proje Hakkında | 4
- I. Bölüm: Dans Umurumda Nedir? | 7
- II. Bölüm: Dans Umurumda Programının Çerçevesi | 10
- III. Bölüm: Dans Umurumda Etkinlikler Dizisi | 15
  - Etkinlik 1: Anla | 15
  - Etkinlik 2: Deneyimle | 19
  - Etkinlik 3: Düşün | 22
  - Etkinlik 4: İnşa Et | 25
  - Etkinlik 5: Paylaş | 29
- Uygulama Önerileri | 31
- Ekler | 36
- Künye | 48

● PROJE HAKKINDA

Mülteci Desteęi Alanında Almanya-Türkiye Ortaklık İnisyatifi ALL TOGETHER / HEP BERABER / ALLE ZUSAMMEN

İnisyatifimiz Türkiye ve Almanya'da, farklı sosyo-kültürel geçmişlere sahip, mülteci olan ve olmayan çocuk ve gençlerin, başta okullar olmak üzere, bir arada yaşadığı tüm alanlarda kapsayıcı bir toplumsallık inşa edebilmenin etkin yollarını birlikte düşünebilmek ve sosyal uyumu destekleyecek alternatif pratik araçlar ortaya koyabilmek amacıyla ortaya çıktı.

Türkiye ve Almanya'nın eskiye dayanan yakın işbirliği ve birbirinden öğrenme anlayışından aldığımız güçle, iki temel ortak soruyla yola çıktık:

1. Mültecilik geçmişi olan çocukları sosyal hayata ve eğitim hayatına hızla dahil edebilmek ve daha aktif katılımcılar olmalarını teşvik etmek üzere, sahanın somut ihtiyaçlarına cevap veren ne tür kapsayıcı öğrenme materyalleri geliştirebiliriz?
2. Sosyal uyumun iki taraflı bir süreç olarak inşa edilmesine katkı sunmak amacıyla, tüm çocuk ve gençlerin ortak kullanımını hedefleyen, kültür sanat odaklı içerikleri nasıl birlikte üretebiliriz?

İki yıllık süreç içinde iki ülkeden 40'ın üzerinde uzmanı yan yana getirdik ve bu sorular üzerine HEP BERABER düşündük.

Proje Katılımcılarımız

Proje, kısa sürede çok sayıda eğitimci ve sivil toplum aktöründen oluşan çekirdek bir grup oluşturarak bunun etrafında güçlü ve geniş bir ağ ördü. Türkiye ve Almanya'dan eğitimciler, sosyal hizmet uzmanları, öğretmenler, akademisyenler, formel olmayan eğitim uzmanları, psikologlar, yaratıcı drama eğitimcileri, müze pedagogları, sanat terapistleri, müzisyenler ve araştırmacılar bir araya geldi.

Çalışma Gruplarımız

Proje kapsamında gerçekleştirdiğimiz toplantılar vesilesiyle katılımcılarımız, alandaki iyi örnekleri birbirine sunma, çeşitli saha ziyaretlerinde beraber gözlem yapma ve birbirinden öğrenme imkanı buldular. İlgi ve uzmanlık alanları doğrultusunda, 6 tematik çalışma grubu ortaya

çıktı. Bu çalışma grupları “birlikte yaşam”ı desteklemeyi önceliklendiren ortak çözüm önerileri ve kültürel eğitim odaklı fikirler geliştirdiler. Müzik, performans sanatları, resim, heykel, oyun, yaratıcı drama, edebiyat, dans gibi sanatsal ifadenin aktif kullanımını teşvik edecek bu ortak fikirleri, farklı bağlamların ihtiyaçlarını gözetererek, somut ürünlere, alternatif eğitim araçlarına dönüştürdüler.

Proje Çıktılarımız

HEP BERABER projesinin sonunda ortaya çıkan ürünler,

- kapsayıcı öğrenmeye alan açan bir yaklaşımı benimser, mülteci olan ve olmayan tüm çocukları dahil etmeyi hedefler.
- kültürel çeşitliliğin ve çokdilliliğin bir değer ve zenginlik olarak benimsenmesine katkı sunar ve ‘formel olmayan eğitimin’ bu alandaki gücüne vurgu yapar.
- oyun destekli öğrenmenin, yaratıcılığın, bireysel ve kolektif ifade becerilerini güçlendirmenin akran destekli öğrenmenin araçlarını sunar, bu vesileyle çocuk ve gençler arasında birlikte yaşam kültürünü güçlendirir.
- mültecilik veya göç deneyimi olan çocukların özgüvenlerini güçlendirir, yaşadıkları yeni çevreyle uyum sürecinde kültürel miraslarından kopmamalarına, o mirasla bağlarını korurken, yeni bağlar inşa etmelerine alan açar.
- çocukların hem aile dillerini hem de içinde yaşadıkları toplumun dilini öğrenmelerine destek verir; bunu yaparken kültür, sanat ve oyun yoluyla eğitimin yenilikçi yaklaşımlarını kullanır.

Her çalışma grubu bu ilkelere örnek teşkil edecek, sahada uygulamaya hazır birer ürün ortaya çıkardı. Bu ürünlerden biri de, şu an rehberini elinizde tuttuğunuz DANS UMURUMDA PROGRAMI.

Projenin tüm ürünlerine www.hep-beraber.org adresinden ulaşabilirsiniz.

DANS UMURUMDA

● I. BÖLÜM: DANS UMURUMDA NEDİR?

Dans Umurumda Nedir?

Dans Umurumda, video-temelli öğrenmeye dayanan ve destekleyici etkinlikler vasıtasıyla sınıf (veya herhangi bir öğrenme) ortamında, katılımcıları çok katmanlı kültürel mirasları üzerine düşünmeye, birbiriyle danslar paylaşmaya ve birbirinden öğrenmeye teşvik eden formel olmayan bir eğitim programıdır.

Dans Umurumda Programı'na Kimler Katılıyor?

Dans Umurumda, bir grup etkinliği programı olarak, en az 6 kişiden oluşan gruplarla ve **12 yaş ve üzeri**ndeki çocuklar ya da gençlerle uygulanabilir. Program, çeşitli sosyokültürel çevrelerden gelen, göç deneyimi olan ve olmayan gençlerin birlikte kullanımı için tasarlanmıştır. Kitapçık boyunca Dans Umurumda Programı yararlanıcılarından “katılımcılar” olarak bahsedilecektir.

12+

Dans Umurumda Programı'nı Kimler Uyguluyor?

Gençlerle çalışan öğretmen, eğitimci, pedagoğ, sosyal hizmet uzmanı, psikolog ve gönüllüler bu programla çalışabilir. Dans Umurumda programını uygulamak için herhangi bir dans uzmanlığı gerekmez. Program, eğitim videolarına dayanmaktadır. Kolaylaştırıcı, öğrenme ve paylaşma deneyimlerine eşlik eden ve gerektiği noktalarda bu süreci kolaylaştıran kişidir. Etkinlik yürütücüsü olan bu kişilere kitapçık boyunca “Kolaylaştırıcı” olarak hitap edilecektir.

Kolaylaştırıcının Dans Umurumda Programı'ndaki Rolü Nedir?

Kolaylaştırıcı, grubun dansı öğrenme sürecine etkin olarak katılım gösterir. Kolaylaştırıcının rolü ayrıca, katılımcıları konuşmaya, bilgi ve deneyimlerini grupla paylaşmaya teşvik etmek, iletişimi yönlendirip sağlıklı tartışma ortamları kurulmasını desteklemektir. Katılımcıların kendilerini ifade etmekte istekli olmaları ve söz alabilmeleri için kolaylaştırıcının süreci etkin ve dengeli bir şekilde yürütmesi önemlidir.

Dans Umurumda Nerede ve Nasıl Kullanılır?

Dans Umurumda, okullar, toplum merkezleri, gençlik merkezleri ve benzeri formel olan ve olmayan öğrenme ortamlarında kullanılabilir. Uygulama için grup olarak dans edilebilecek bir

---

¹ Bu kitapçıkta “göç deneyimi” ifadesiyle, çeşitli dönemlerde gerçekleşmiş iç ve dış göç, emek göçü, zorunlu göç, iltica ve sığınma deneyimleri kapsanmaktadır.

alan ve büyük bir ekranda video oynatabilecek ekipman yeterlidir. Her etkinlik 45-50 dakika sürer. 5 etkinlikten oluşan program, bir tek gün içinde bir arada uygulanabileceği gibi, haftalara veya aylara yayılarak da uygulanabilir. Dans Umurumda Programı okul müfredatının, psikososyal destek çalışmalarının, toplum merkezlerindeki buluşmaların ve herhangi bir çocuk ya da gençlik etkinliğinin bir parçası olarak çeşitli vesilelerle uygulanabilir.

PROGRAM YAPISI NASILDIR?

Dans Umurumda beş etkinlik şeklinde uygulanır. Her etkinlik bir öncekinin kaldığı yerden devam edecek şekilde tasarlanmıştır. Etkinlikler temel olarak şu şekilde ilerler:

1.Etkinlik: Katılımcılar, bir video aracılığıyla bir “dans gönüllüsü”yle tanışır. Bu kişi genellikle keyif için dans eden, videoda belirli bir dansı izleyiciye anlatan ve söz konusu dansı kendi eyleyicisinin parçası olarak gören gerçek bir kişidir. Bu ilk etkinlikte gruptan “dans gönüllüsü”nü tanıması, videoda verilen bilgileri anlaması, söz konusu dansın ya da genel olarak dans etmenin bu kişi için ne ifade ediyor olabileceği üzerine düşünmesi istenir.

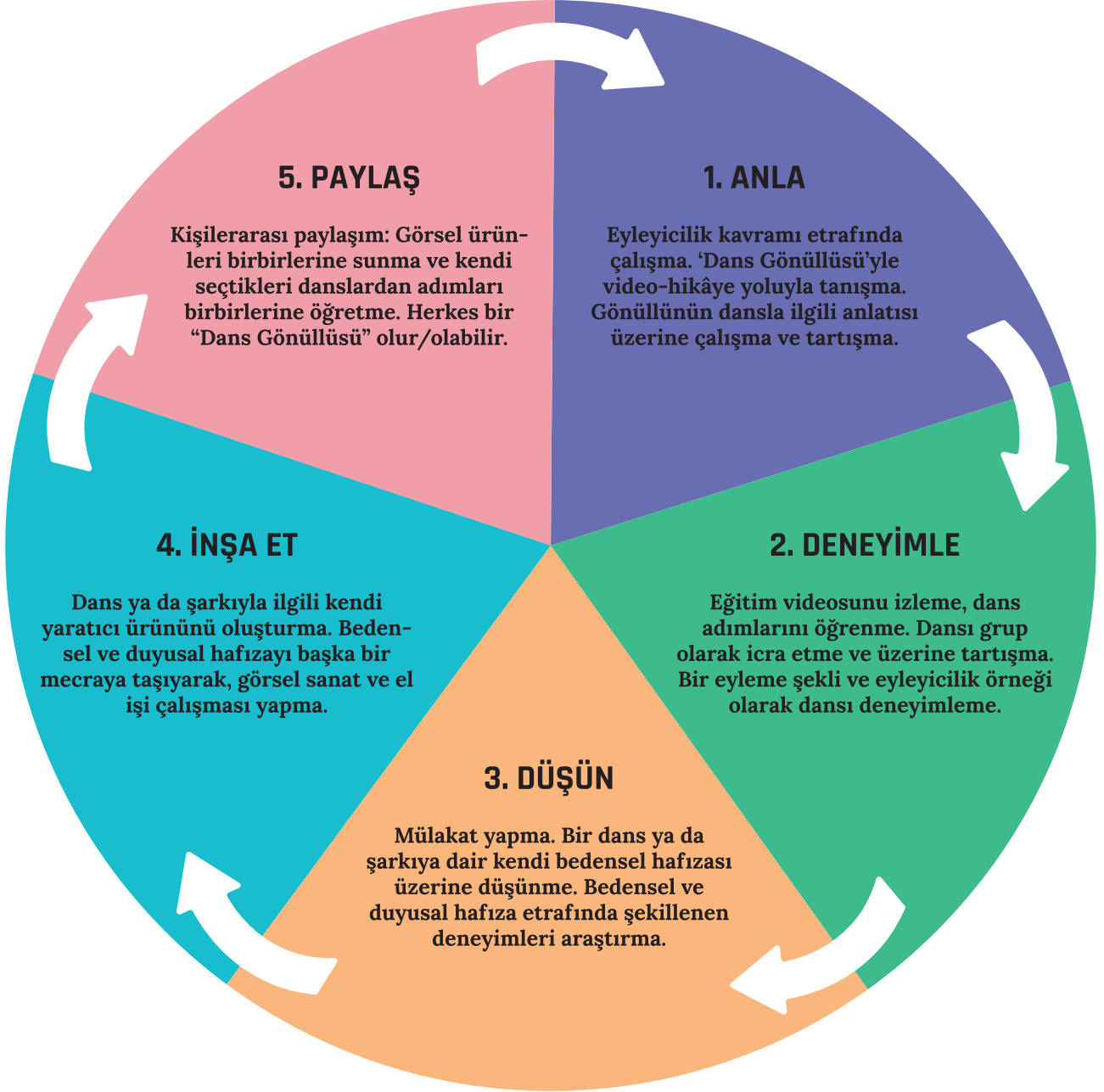
2.Etkinlik: İkinci etkinlikte dans eğitim videosu oynatılır. Aynı dans gönüllüsü, bu kez ilk videoda anlattığı dansın adımlarını öğretir. Bu etkinlikte katılımcılar dans eder ve dans etme deneyiminin insana ne sağladığı üzerine düşünür. Bu ikinci etkinlikte grup, dansın dans gönüllüsüne ne hissettirdiğini daha iyi anlar.

3. Etkinlik: Üçüncü etkinlikte katılımcılar birbirleriyle bir mülakat gerçekleştirir ve kendileri için önemli olan benzer deneyimlerinden bahseder. Katılımcılar böylece, dönüp be-densel hafızalarını kurcalamaya ve bu tür deneyimlerin, kendi öznelliklerinin inşasında nasıl bir payı olduğunu düşünmeye teşvik edilir.

4. Etkinlik: Bu etkinlikte katılımcılar mülakatta bahsettikleri deneyimlerini görsel olarak ifade eder. Bu adımda katılımcılar, hafızalarındaki bu deneyimi başka araçlarla resmetmeye (ifade etmeye) davet edilir.

5. Etkinlik: Son etkinlikte bir önceki etkinliğin çıktılarını paylaşılır. Katılımcılar bu kez, son etkinlikte görsel olarak ifade ettikleri deneyimlerini kelimelerle anlatır, birbirlerinin sunumlarını dinler ve bireysel ya da gruplar halinde dans ederler. Grup ayrıca Dans Umurumda Programı’ndaki deneyimlerine dair genel bir değerlendirmede bulunur.

● II. BÖLÜM: DANS UMURUMDA PROGRAMININ ÇERÇEVESİ

Dans Umurumda'nın Amacı:

Dans Umurumda, göç geçmişine sahip olan ve olmayan katılımcıların, kültürel miraslarını, sosyokültürel geçmişlerine ait anı ve kişisel hikâyelerini paylaşmaya sevk edildiği, bunu yaparken kişisel ve toplumsal hikâyeler üzerine düşünme, dinleme, öğrenme ve tartışma gibi etkinliklerde buldukları açık bir alan yaratır. Dans Umurumda Programı bu bağlamda katılımcılarını etkin olarak düşünmeye, hareket etmeye, dans etmeye, yaratıcı öznelliklerini ortaya koymaya (geliştirmeye) ve temel olarak dans aracılığıyla eyleyciliklerini hayata geçirmeye teşvik eder.

Program çerçevesinde gerçek bir insan video aracılığıyla sınıfa davet edilir. Zaman zaman keyif için veya gündelik hayatının bir parçası olarak dans eden ve hayatının farklı aşamalarında söz konusu dansı çeşitli nedenlerle yapmaya devam eden bu kişilere 'Dans Gönüllüsü' diyoruz. Videolarda, Dans Gönüllüleri belirli bir dansın kendi eyleycilikleri ve kişisel hikâyelerini kurmada nasıl bir etkisi olduğuna dair bir anlatı sunar, hareketlerle, sözel ve bedensel ipuçları verir.

Video vesilesiyle katılımcılar eyleyciliğin çeşitli hallerinden bir tanesiyle karşılaşır: İnsanları kendi yaşamlarına dair harekete geçiren irade ve bilginin nasıl dans gibi farklı biçimlere bürünebileceğinin bir örneğini görürler.

İlk aşamada "Dans Gönüllüsü"nü bir dansla ifade bulan kendi fiziksel hafızası hakkında kurduğu anlatı ile karşılaşır. İkinci aşamada grup, "Dans Gönüllüsü"nü hafızasını somutlaştırmaya, söz konusu dansı onunla birlikte icra etmeye davet edilir; böylece katılımcılar "Dans Gönüllüsü"nü anısıyla bir ilişki tesis etmiş olur. Üçüncü, dördüncü ve beşinci aşamalarda gruptaki herkes kendi deneyimleri, bedensel hafızaları, anıları üzerine düşünür ve onların üzerine yenilerini inşa eder.

Programdan yararlananlar bu çalışma edilgin konumunda değildir, katılımcılar bilgiye dinleyerek ya da izleyerek erişmez. Bunun yerine katılımcılardan, videodaki kişi ve kurduğu anlatı üzerine eleştirel bir analiz yapmaları beklenir. Bu kişi kendi bedensel ve duyuşal hafızasını nasıl taşıyor, nasıl harekete geçiyor ve nasıl yenilerini inşa ediyor, soruları üzerine etkin düşünceleri istenir. Bu noktadan itibaren katılımcılar kendi hayatlarından hikâyeler, danslar, hareketler ve duyuşal anılar düşünüp bulur ve bunları birbirleriyle paylaşır. Başka bir deyişle katılımcılardan,

“Dans Gönüllüsü”nün kendi eyleyciliğini kurmasına yardımcı olan deneyimi canlandırmaları istenir ve kendi yaşamlarından seçebilecekleri unsurları kendi eyleyciliklerinin inşasında nasıl kullanabilecekleri üzerine kafa yormaları teşvik edilir.

Programın Temel Kavramları

- **Eyleycilik²**

Eyleycilik, harekete geçme yetisi olarak tanımlanabilir. Eyleycilik harekete geçme ya da öz gücünü kullanma kapasitesi veya halidir. Eyleycilik kapasite, öznellik, zaman ve yer koşulu gibi farklı bileşenlerden oluşur. Kavramla ilgili sosyal bilimler literatürü, bir kişinin, “verili” ya da “kabullenilmiş” toplumsal yapılara uyumlu, onlara karşı ya da onların dışında harekete geçme kudretini kendinde barındırdığını ortaya koymaktadır. Bu harekete geçme kudreti, kişinin kendisinde gördüğü yeterlilikler ve yaşamında gördüğü fırsatlarla ilintili çeşitli etmenlere bağlı olarak tetiklenebilir. Toplumsal çevre/yapı, kişinin harekete geçebileceği faaliyet yelpazesinin şekillenmesinde baskın bir belirleyicidir. Öte yandan, kişinin kendisinde gördüğü kendiliğini inşa etme kudreti ve yaratıcılık kapasitesi de bir başka belirleyicidir. Dans Umurumda, çocuk ve gençleri kendi kültürel mirasları üzerine düşünmeye, bu arada yeni tanıştıkları insanlarla olan deneyimlerine kıymet vermeye, kendi eyleycilik algılarını genişletmeye ve kendi yaşamları ile ilgili harekete geçmeye sevk etmeyi amaçlar. Dans Umurumda bunu yaparken gençleri, bir insanın eylem ve tavırlarını belirleyen yaşam deneyimlerine değer vermeye teşvik edecek yollar ortaya koyar.

- **Bedensel Hafıza**

Bu programda kullanıldığı şekliyle bedensel hafıza, vücudumuza kayıtlı duyuşsal bir hafızadır. Duyularımız tarafından kaydedilmiş bir dizi an, bedensel bir eylemin ya da duygunun hafızasıdır. Bunlar değer verilmesi gereken yaşam deneyimleridir ve kişinin benliğinin birer yapı taşıdır. Söz gelimi belirli bir anda, belirli bir yerde dans ederken yapılan bedensel hareketler ve hissedilen

---

² **Eyleycilik** sözcüğü bu kitapçıkta İngilizce agency kavramını karşılamak üzere kullanılmıştır. Agency sözcüğü sosyal bilimler literatüründe aynı zamanda faillik, eyleme kudreti, yapabilirlik, yapabilme gücü gibi sözcük ve sözcük öbekleriyle de karşılanmaktadır.

duygu ya da belirli bir yemeği yemenin anısı ve o yemeğin kokusu, arkadaşlarla bir oyun oynamanın ya da şarkı söylemenin anısı bedensel hafızayı inşa eden anılardır ve Dans Umurumda çerçevesinde işlenecektir.

Programın Temel Yöntemleri

- **Bir Öğrenme Aracı Olarak Dans**

Dans, örneğin halk dansları insanların kimliklerinin oluşumuna katkıda bulunur, farkındalık kazandırır ve bir toplumsal bağlama ait olmaya ya da ondan ayrı olmaya yol açabilir. Danslarda, bir kültürün sahip olduğu inançlara, değerlere ve kurallara dair sembolik hareketler vardır. Çok duyulu bir öğrenme aracı olarak dansı deneyimleyen kişi kendi bedensel hafızasına geri dönmüş olur, bu hafızaya yeni hareketler katabilir ve yeni ifade biçimleri kurarken başkalarınınkiler hakkında bilgi sahibi olabilir. Dansın kendisi bir harekete geçme gücüdür, bir kişinin kendi eylemliliğini cisimleştirmesinin biçimlerinden biridir.

- **Eleştirel Düşünme**

Zihinsel melekelerin disiplinli bir kullanımını gerektiren eleştirel düşünme gözlem, deneyim, düşünme, akıl yürütme ya da iletişim yoluyla elde edilmiş bilgiyi, inançlar ya da eylemler için bir rehber görevi görmesi amacıyla etkin ve yetkin bir şekilde kavramsallaştırma, uygulama, inceleme, sentezleme ve/veya değerlendirme sürecidir. Eleştirel düşünme, içeriği yanlışlamak ya da kötülemek değil, verilen herhangi bir bilgiye yönelik gözlemeleme, çokboyutlu düşünme ve bu doğrultuda bir yargıya varma yetilerini geliştirmektir. Pedagojide eleştirel düşünme, ezberlemeye dayalı öğrenmenin tersi olarak görülmektedir. Eleştirel düşünme, öğrenen kişinin, kendisine anlatılanı tüm kapsamıyla anlamasını teşvik eder. Dans Umurumda'da grup katılımcıları, kendilerine verilen bilgiler üzerinde düşünmeye ve konuya dair tartışmalar yürütmeye teşvik edilir. Bu tartışmalar her katılımcının kendi özneliliğinin inşasına katkı sunacaktır.

---

³ <https://www.criticalthinking.org/pages/defining-critical-thinking/766>

1. Etkinlik: — Bedensel Hafıza Kültürel Miras Özgür İrade Eyleycilik	2. Etkinlik: — Bedensel Farkındalık Bireysel ve Kolektif Dans Deneyimi	3. Etkinlik: — Bedensel Hafıza Duyusal Hafıza Aktif Dinleme Kendi Deneyimi Üstüne Düşünme	4. Etkinlik: — Eleştirel Düşünme Sanatla Kendini İfade Etme Deneyimi Yaratıcı Eyleme Taşıma (Dans Deneyimi -> Görsel Üretim)	5. Etkinlik: — Kendini İfade Etme, Kendi Ürünü Üzerine Düşünme Yeni Hafızaların Oluşması Kişilerarası Paylaşım
--	---	--	---	---

● III. BÖLÜM: DANS UMURUMDA ETKİNLİKLER DİZİSİ

1. ETKİNLİK: ANLA

Amaç:

İlk etkinlikte katılımcılara, belirli bir dans konusunda yaşamında bir deneyime sahip olmuş gerçek bir insan, bir 'dans gönüllüsü' tanıştırılır. Bu kişinin söz konusu dansa dair duygusal hafızasıyla örülmüş gerçek hikâyesinden aktardığı parçalardan oluşan video katılımcılara izletilir. Bu etkinliğin amacı,

1. Katılımcıları gerçek bir insan, hikâye ve dans deneyimiyle karşılaştırmak
2. Katılımcıların düşüncelerini, fikirlerini, duygularını açıklayabilecekleri açık bir tartışma ortamı yaratmak, videodaki malzeme ve anlatı üzerine düşünmek, bunun eleştirel bir tartışmasını yapmak;
3. Bedensel hafıza, kültürel miras, özgür irade, eyleycilik gibi kavramların çevresinde bir düşünme alanı oluşturmak.

Kavramlar:

Bedensel Hafıza, Kültürel Miras, Özgür İrade, Eyleycilik

Etkinlik hazırlığı ve gerekli malzemeler:

Malzeme: Video oynatıcı, ekran, hoparlör

Hazırlık: Kolaylaştırıcı, üzerinde çalışılacak malzemeyi tanımak için video hikâyeyi öncesinde izler.

Etkinliğin akışı:

• **Etkinliğe giriş (15 dakika)**

Kolaylaştırıcı kısaca programı tanıtarak ilk etkinliği başlatır. Grubun katılımcıları birbirini tanımıyorsa, isimlerini söylemeleri ve kendilerini kısaca tanıtmaları, kendileri hakkında istedikleri birkaç bilgiyi paylaşmaları önerilir. EK II - A bölümünde, katılımcılar arasında grup olma duygusu yaratacak, birbirini tanımalarına fırsat verecek ve katılımcıları ortama alıştırarak oyunlar sunulmuştur.

Grup ısındıktan sonra kolaylaştırıcı Dans Umurumda Programı'nı tanıtır, amaçlarından ve kullanılacak araçlardan (video izlemek ve ona eşlik etmek gibi) bahseder ve gelecek beş etkinliğin bir özetini verir.

- **Video hikâyenin izlenmesi (5 dakika)**

Video hikâye, temel olarak “Dans Gönüllüsü”nün hayat hikâyesinden kesitleri onun ağzından anlatılmaktadır. Videoda Dans Gönüllüsü, yaşam hikâyesinin konu edilen dansla ilişkisini açıklar; bu dansın hangi kişisel nedenlerden ötürü kendisi üzerinde özel bir etkiye sahip olduğunu anlatır. Dans Gönüllüsü, dans etmenin kendi bedeninde uyandırdığı hislerden bahseder ve bunlarla bağlantılı olan duygu ve anılarından söz eder. Gönüllünün kullandığı kelimeler çok önemlidir çünkü video hikâyenin ardından yürütülecek tartışmalarda anahtar kelimeleri bunlar oluşturacaktır.

- **Tartışma (20 dakika)**

Tartışma bölümü, katılımcıların etkin katılımını sağlamak açısından çok önemlidir. Kolaylaştırıcı, katılımcıların gösterilen video hikâyeyi nasıl bulduklarını sorarak tartışmayı açar; bunu yaparken anahtar kavramları kullanarak onların eleştirel düşünmesini teşvik eder. Bu aşamada, katılımcıları fikirlerini özgürce açıklamaya davet etmek önemlidir. Amaç, katılımcıların tartışma yardımıyla dans gönüllüsünün hikâyesini kavraması, başka bir insanın deneyimi üzerine düşünme becerilerini geliştirmeleridir. Başkalarının deneyimleri üzerine düşünmek, ilerideki etkinliklerde kendi deneyimleri üzerine düşünmelerinin zeminini hazırlayacaktır. Tartışmanın amacı hiçbir zaman videodaki Dans Gönüllüsü’nün yaptıklarını “doğru” ya da “yanlış” olarak niteleyip onun deneyimlerini yargılamak değildir. Amaç, tam tersine, bir başkasının hikâyesini dinlemek ve onun üzerine düşünmek, bu kişinin paylaştığı deneyim ve anılara değer vermektir.

Kolaylaştırıcı tartışmayı açmak ya da ilerletmek için aşağıdaki soruları kullanabilir. Bu noktada, katılımcıların vereceği cevapların doğru ya da yanlış olmadığını bilmek önemlidir.

Videoda görülen karakter kimdir? Nerede yaşar? Daha önce nerelerde yaşamıştır?

Bu sorular, Dans Gönüllüsünün videoda anlattığı hikâyenin içeriğinin üzerinden geçilmesini sağlayacak ve katılımcıların hikâyeyi daha iyi anlayabilmesine yardımcı olacaktır.

Bahsettiği dansı ilk kez nerede, nasıl, kiminle keşfetti?

Bunlar temel olarak anlama sorularıdır. Katılımcılardan bazıları videoda anlatılan deneyimi daha kolay ya da daha iyi anlayabilir. Kolaylaştırıcı, bu durumda akıllardan öğrenme yöntemine başvurabilir. O katılımcılar, videoda bahsedilen bu belirli unsurun ya da deneyimin ne olabileceğini grubun geri kalanına, kendi deneyimlerinden yola çıkarak, açıklayabilir. Örneğin, eğer ana karakter bir sokak düğününden bahsediyorsa, bazı katılımcılar kendi yaşamlarından bu tür bir düğüne dair örnekler verebilir ya da bir sokak düğününün nasıl bir şey olduğuna dair bildiklerini paylaşabilir. Kolaylaştırıcı, bir yandan bir katılımcının tartışmada baskın olmamasına dikkat

ederken, diğer yandan tartışma ortamında kültürel stigmatizasyon ve kalıpyargılara düşülmemesine özen göstermelidir.

Videodaki karakter için kültürel miras ne demektir? Kültürel mirasını nasıl taşımaktadır? Bu miras onun için ne ifade eder?

Kültürel miras bir kavram olarak, genel ve yaygın tanımından kişisel deneyimdeki yerine, geniş bir yelpazede ele alınabilir. Kolaylaştırıcı bu noktada katılımcıları, Dans Gönüllüsü'nün belirli deneyimlerinden yola çıkarak kişiliğinin bazı yönlerini nasıl oluşturduğunu görmeye ve keşfetmeye teşvik eder. Belirli bir dans hangi anlamda kültürel mirasın bir parçasıdır? Dans öğrenilebilir, sergilenebilir ve öğretilir; o halde dans çerçevesinde nasıl yeni deneyimler inşa edilebilir?

Bedensel ve duyuşsal hafıza nedir? Videoda nasıl anlatılmıştır? Videodaki karakterde bu hafızalar nasıl yer etmiştir?

Dans Gönüllüsü'nün videoda deneyimlerinden bahsederken seçtiği bazı anahtar kelimeler, bir anının bıraktığı duygulara dair daha derinlemesine konuşmak ve bu anının kendisi için bu özel bağlamda ne önem taşıdığını anlamak için kullanılabilir.

Göçün çeşitli katmanlarından bahsedilebilir mi? Videodaki kişi mekânsal mesafeden nasıl bahsediyor? Kişi farklı yerlerle nasıl ilişkililiyor? Dans kendisiyle birlikte nasıl seyahat ediyor? Yeni bir hareketlilik veya göçten bahsediyor mu?

Bu sorularla kolaylaştırıcı katılımcıları, karakterin yaptığı "fiziksel yolculuklar"la geçirdiği "duyuşsal yolculuklar"ın bir karşılaştırmasını yapmaya teşvik eder. Aynı zamanda katılımcılar bir dansın nasıl seyahat edebileceğini düşünür ya da hayal ederler.

Karakter neden söz konusu dansı, onu öğrendiği bağlamdan başka bağlamlarda yapmaktadır? Bu ona ne sağlar?

Bu soruyla katılımcılara eyleycilik kavramı tanıştırılabilir. Bu noktada eyleycilik, karakterin başka bir bağlama ait bir anıyı, yani bedensel bir hafızayı, yeni bir bağlamda canlandırmaya karar verme gücü olarak düşünülebilir. Kişinin bu kararı neden verdiği ve bu kararın hayatını şekillendirmesine nasıl destek olduğu üzerine tartışılır. Katılımcılardan, kendi hayatlarından örnek vermeleri de istenebilir.

• **Kapanış (5 dakika)**

Amaç ilk etkinlik hakkında genel bir değerlendirme yapmaktır. Kolaylaştırıcı kapanışı farklı yaratıcı yöntemler kullanarak yapabilir ya da bir kapanış alıştırması için EK II - D bölümüne başvurabilir.

2. ETKİNLİK: DENEYİMLE

Amaç:

Katılımcılar birlikte hareket ederek ve adım adım yeni bir dans öğrenerek farklı bir beden farkındalığı kazanır. Öğrendikleri dans aracılığıyla eyleyciliğin bir örneğini deneyimlerler.

Kavramlar:

Bedensel farkındalık, Dansın Deneyimlenmesi (Bireysel ve Kolektif)

Etkinlik hazırlığı ve gerekli malzemeler:

Malzeme: Video oynatıcı, ekran, hoparlör

Hazırlık: Kolaylaştırıcı etkinlikten önce dans eğitim videosunu baştan sonra bir kere izler. Odada herkesin ayağa kalkıp dans edebileceği bir alan açar.

Etkinliğin akışı:

- **Isınma, fiziksel ve mekânsal yön duygusu kazanma (10 dakika)**
Grup, dans eğitim videosunu izlemeye başlamadan ısınma çalışmaları yapar.
Eller Dize (bkz. EK II - C)
Mendili Takip Et (bkz. EK II - B)
- **Videoyu izleyerek birlikte dans et (20 dakika)**
Kolaylaştırıcı, katılımcıları söz konusu dansı öğrenmenin temel aracı olan dans eğitim videosunu izlemeye hazırlar. Kolaylaştırıcı videoyu oynatır ve katılımcılara videodaki Dans Gönüllüsü'nü takip ederek dansı öğrenmeleri konusunda yardımcı olur. Öğrenme sürecini birlikte, dansı ise hem bireysel hem de topluluk olarak deneyimlerler. Grubun adımları öğrenmek için daha fazla zamana ihtiyacı olması ya da katılımcılardan bazılarının daha yavaş öğreniyor olması halinde, kolaylaştırıcı adımların tekrarını artırmak için her birkaç adımda bir videoyu durdurabilir. Kolaylaştırıcı daha fazla yardım için "Uygulama Önerileri" bölümüne göz atabilir.
- **Tartışma (10 dakika)**
Kolaylaştırıcı, katılımcıları dans öğrenirken yaşadıkları fiziksel ve duygusal deneyimler üzerine bir tartışmaya davet eder.
Aşağıdaki sorular, tartışmayı açması için ya da katılımcılara tartışma sırasında rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Bu etkinlikteki fiziksel deneyiminiz nasıldı?

Katılımcıların duygu ve düşüncelerini paylaşabilmeleri için bu ilk soru olabildiğince açık uçlu tutulur.

Adımlarınızı gruba uydurabildiniz mi? Evet ise nasıl, hayır ise neden?

Bu adımlara aşına mısınız? Hangilerini kolay, hangilerini zor buldunuz? Neden?

Dans Gönüllüsü'nün ilk videoda bahsettiği deneyim ve ifade ettiği duygularla bağ kurabiliyor musunuz?

Kolektif dans deneyimi nasıldı?

- **Kapanış (5 dakika)**

Amaç, etkinliğin genel bir değerlendirmesini yapmaktır. Kolaylaştırıcı kapanışı farklı yaratıcı yöntemler kullanarak yapabilir ya da bir kapanış alıştırmaları için EK II - D bölümüne başvurabilir.

3. ETKİNLİK:
DÜŞÜN

3. ETKİNLİK: DÜŞÜN

Amaç:

Katılımcıların etkin dinleme, yargılayıcı olmama, not alma, karşısındaki kişinin sorularını ve cevaplarını takip etme gibi mülakat becerilerini geliştirmek.

Katılımcıları kendi deneyimleri üzerine düşünmeye ve çiftler halinde yapılan akran desteğine dayanan bir etkinlikle bunları paylaşmaya teşvik etmek

Bir dans veya şarkının bedensel hafızasıyla bağ kurmak: Sorular sorarak, dinleyerek ya da anlatarak bir dansın ya da şarkının fiziksel hafızasına erişmek.

Katılımcıların kendi eyleyciliklerinin inşası ve deneyimi üzerine düşünmelerini sağlamak.

Kavramlar:

Bedensel hafıza, duyuşal hafıza, aktif dinleme, kendi deneyimi üstüne düşünme.

Etkinlik hazırlığı ve gerekli malzemeler:

Malzeme: Çıktısı alınmış 'Mülakat Soruları' (Ek 1), katılımcı sayısı kadar A4 müsvedde kağıt ve kalem.

Hazırlık: Kolaylaştırıcı alanı mülakat için hazırlar, masa ve sandalyeleri birbirine bakacak şekilde dizer. Katılımcılar ikişerli gruplara ayrılır.

Etkinliğin akışı:

- **Birlikte dans et (5-10 dakika)**

Katılımcılar geçen etkinlikte videodan öğrendikleri dansı tekrar eder. İhtiyaç duyulması halinde video tekrar oynatılabilir.

- **Mülakat süreci (15 dakika)**

Önce kolaylaştırıcı, bu video çekilmeden önce Dans Gönüllüsüyle hayattaki yolculuğu ve kişisel olarak ilişkilendiği önemli bir dans olup olmadığı konusunda mülakat yapıldığını anlatır. Bu şekilde bir giriş yapmak, katılımcıların önceki etkinlikleri bu etkinliğe bağlamalarına yardımcı olacaktır. Mülakat yöntemi, çevremizdeki insanlardan yeni hikâyeler öğrenme, yeni deneyimler edinmede çok önemlidir. Bu tür sorgulamalarla yeni bir dans ya da şarkı öğrenebiliriz. Daha sonra kolaylaştırıcı, katılımcılara kendi mülakatlarını yapıp birbirlerinin hikâyelerini dinlemek için çiftler halinde çalışılacaklarını söyler.

Katılımcılar iki kişilik gruplara ayrılır. Kolaylaştırıcı mülakat sorularını dağıtır. Katılımcılara

onları okumaları ve üzerine düşünmeleri için birkaç dakika verir.

Her ikili grupta katılımcılar birbirleriyle mülakat yapar. Her çocuk mülakat sorularını diğerine sorar ve diğer çocuğun cevaplarını bir kağıda yazar. Böylesi bir mülakat sürecinin içerisine alınan katılımcılar kendi bedensel hafızaları üzerine düşünmeye teşvik edilir.

Soruları soran katılımcı sadece cevapları not alır, yorum yapmaz ya da değiştirmez.

Gerektiği durumlarda, kolaylaştırıcı katılımcıların not almasına yardımcı olur. Katılımcıların sözlü ve yazılı ifade becerilerini ve dil seviyelerini göz önüne alarak etkinlik yeniden tasarlanmalıdır.

- **Gözden geçirme (5 dakika)**

Kolaylaştırıcı katılımcılardan mülakat kağıtlarını eşlerine vermelerini ve her katılımcının kendi cevaplarını gözden geçirmesini ister. Değişiklik yapmak istiyorlarsa kendi cevaplarına eklemeler yapabilirler.

- **Bir sonraki adımı yapılandırma (5 dakika)**

Kolaylaştırıcı bir sonraki etkinlikte, “Cevaplarınızı gruba görsel bir malzeme kullanarak nasıl sunmak isterdiniz?” sorusu üzerine çalışacaklarını açıklar. Dördüncü buluşmada çizim ve tasarım kullanarak poster yapacaklarını ekler.

- **Tartışma (10 dakika)**

Kolaylaştırıcı, ‘dinleme, deneyim paylaşma, bedensel hafıza, kendi deneyimi üzerine düşünme, eyleme ve dans etme kapasitesi’ gibi kavramlar çevresinde gelişen bir tartışma başlatır. Mülakatta dinleyici olmak nasıl bir duyguydu? Kendini anlatan kişi olmak nasıl bir duyguydu? gibi sorularla başlanabilir.

- **Kapanış (5 dakika)**

Amaç, etkinliğin genel bir değerlendirmesini yapmaktır. Kolaylaştırıcı bir kapanış alıştırmaları için Ek II - D bakabilir.

4. ETKİNLİK: İNŞA ET

4. ETKİNLİK: İNŞA ET

Amaç:

Bu etkinlikte katılımcılar bir deneyimi ve kişisel hafızayı görsel bir malzemeyle ifade etmek için poster yapma tekniğini kullanır. Bu yöntemde katılımcılar, seçtikleri anıyla ilişkili unsurlar arasından postere aktarmak üzere seçimler yapar ve bunları postere yerleştirir. Böylece ilgili hafızalarını korumuş ve onun üzerine bir deneyim inşa etmiş olurlar.

Kavramlar:

Eleştirel düşünme, Sanatla kendini ifade etme, Dansla ilişkili deneyimi yaratıcı üretime taşıma

Etkinlik hazırlığı ve gerekli malzemeler:

Malzeme: Farklı renklerde A3 kağıtlar, makas, yapıştırıcı, resim ve çeşitli dergilerden kesilmiş yazı küpürleri, kalemler, markerlar ve sanatsal üretim için kullanılacak başka malzemeler. Katılımcıların oturarak veya başka şekilde rahatça resim yapabilecekleri bir ortam.

Hazırlık: Bu etkinlikte, üçüncü etkinlikte yapılan mülakatta verilen cevaplar kullanılacaktır. Poster yapım sürecine geçmeden, katılımcılara kendi cevapladıkları kağıtlar dağıtılır, katılımcılar kendi cevaplarının üzerinden geçer.

Etkinliğin akışı:

- **Etkinliğe giriş (15 dakika)**

Kolaylaştırıcı katılımcıları karşılar. Bir önceki etkinlikle ilgili paylaşmak istedikleri yorumları olup olmadığını sorar. Bundan sonra grup bir oyun oynar. Oyunun, yaratıcı bir ortamı teşvik edecek, katılımcıların duyuşsal algılarını harekete geçiren bir oyun olması önerilir.

- **Poster yapımı (25 dakika)**

Kolaylaştırıcı, bir dansa (ya da şarkıya) dair katılımcıların kişisel hafızalarından yola çıkarak, geçen etkinlikte verdikleri cevapların yardımıyla bir poster hazırlayacaklarını söyler. Katılımcılar olabildiğince kişisel bir poster yapabilmek için hazır bulunan her türlü malzemeyi kullanabilir.

Kolaylaştırıcı, yaratıcı ve etkin bir poster yapımı etkinliği yürütmek için aşağıdaki planı kullanabilir.

1. Posterde ne göstermek istiyorum? sorusu etrafında bir posterin ne gibi amaçları, nasıl bir işlevi olduğu tartışılır.

- “Kendi hafızamdan ne paylaşmak istiyorum?”
- “Posterde ben neredeyim, buradaki rolüm ne?”
- “Bu posteri kime göstermek istiyorum?”
- “Bu posteri görünce ne anlamalarını istiyorum?”

2. Posterin Kağıt Üzerindeki Planı: Kolaylaştırıcı poster yapımı süreci boyunca yönlendirmeler yapılabilir ancak bunları asla kural gibi sunmaz.

- “Dergilerden kesilmiş resimler mi kullanmak istiyorum (küpür), yoksa kendim mi çizmek istiyorum?”
- “Bir metin, harfler veya yazı kullanmak istiyor muyum?” Yazıları büyük harfle yazmak posterin okunmasını kolaylaştırır. Ayrıca küpürlerin üzerindeki yazılar da kesilip yapıştırılarak kullanılabilir.

Her poster bir mesaj taşır. Bu mesaj açık, doğrudan anlaşılacak şekilde verilebileceği gibi, mesajın örtük ve metaforik bir şekilde sunularak aktarılması da mümkündür. Kolaylaştırıcı bir posterde verilecek mesajın örtüklüğü, açıklığı, etkinliği üzerine konuşabilir. Katılımcıları, mülakat sırasında verdikleri cevaplar doğrultusunda posterlerini tasarlamaya yönlendirir.

- “Hangi renkleri kullanmak istiyorum?”
- “Bu posterde düşüncelerimi hangi unsurlarla kağıda aktaracağım? İnsan figürleri mi, nesnelere mi, hayvanlar mı, ağaçlar mı, aletler mi, işaretler mi?”
- “Bu unsurlardan hangilerini, nasıl bir arkaplan üzerinde kullanmalıyım?”

Büyük bir kağıt üzerinde çalışılıyorsa farklı teknikler kullanılabilir. Kolaylaştırıcı, katılımcılara önce posterin kağıt üzerinde bir planını yapmalarını tavsiye eder. “Ne nereye yerleşecek?”

- “Kağıt üzerinde çizime ortadan mı başlamalıyım? İçeriden dışarı doğru mu yoksa yukarıdan aşağı doğru mu çalışmalıyım?”
- “Posterde kullanacağım unsurları (insanlar, nesnelere, doğa, metin vs.) kağıdın üzerine nasıl yerleştirmeliyim?”

Kolaylaştırıcı katılımcılara hangi malzemelerin sınıfta hazır bulunduğunu hatırlatır, onları nasıl yaratıcı bir şekilde kullanabilecekleri konusunda fikir de verebilir.

3. Genel Öneriler: Kolaylaştırıcı herkesin zamanı etkin bir şekilde kullandığından emin olur. Bazı katılımcılar geriden geliyorsa, kolaylaştırıcı sınırlı zamanı gözeterek onları zaman zaman ziyaret eder işlerini zamanında bitirmelerine destek olur.

Fikirlerini netleştirmek ya da birçok fikir arasından birine karar vermek konusunda zorlandığı gözlenen katılımcılar varsa, kolaylaştırıcı bu kişinin yanına gider, onu destekler ama bunu yaparken müdahale etmez. Postere eklenebilecek daha fazla/farklı fikir önermek yerine söz konusu kişinin fikirlerini netleştirmek için sorular sorar ve bunları postere eklemesi için cesaret verir. Katılımcılar, kendi kişisel deneyimlerine dayalı yeni bir öğe oluştururken hangi malzemeleri kullanabilecekleri ve deneyimlerini görsel olarak nasıl ifade edebilecekleri konusunda çalışmış olur.

Süre dolduğunda kolaylaştırıcı tüm katılımcıları tebrik eder. Posterler tam bitmemiş olsa bile çalışma sonlanır. Öte yandan, bunun sanatsal bir yaratı süreci olduğunun ve ne zaman üzerinde çalışmaya devam edebileceklerinin ya da isterlerse yenisine başlayabileceklerinin altı çizilir.

- **Kapanış (5 dakika)**

Kolaylaştırıcı, son etkinlikte tüm posterlerin sergileneceğini açıklar. Bir poster/sanat galerisi oluşturulacak ve katılımcılar bunu gruplar halinde ziyaret edecektir.

Kolaylaştırıcı katılımcıların yardımıyla alanı temizler.

Kolaylaştırıcı, etkinliğin genel bir değerlendirmesini yapmak için herkesi bir çember halinde toplar ve onlara tecrübe ettikleri yaratıcı süreç hakkında sorular sorar. “Poster yapmak nasıl bir deneyimdi? Mülakat sürecinden ne şekilde farklıydı? Dans hakkında konuşmak, hafıza ve düşüncelerini paylaşmak bunları görsel bir malzemeye, bir postere, sanatsal bir ifadeye dökmekten farklı mı? Nasıl?”

5 ETKİNLİK: PAYLAŞ

5. ETKİNLİK: PAYLAŞ

Amaç:

Son etkinlikte, tüm katılımcılar kolektif bir deneyim içinde, kişisel sanatsal ürünlerini birbiriyle paylaşır ve serbest bir şekilde performanslarını sergiler. Burada amaç;

Dans Umurumda Programı'nın görsel çıktılarını paylaşmak.

Farklı dansların, yeni adımların öğrenileceği bir zemin oluşturmak.

Herkesin bir dansı yapan ve öğretene bir 'Dans Gönüllüsü' olabileceğini göstermek.

Kavramlar:

Kendini ifade etme, kendi ürünü üzerine düşünme, yeni hafızaların oluşması, kişilerarası paylaşım

Etkinlik hazırlığı ve gerekli malzemeler:

Malzeme: Tüm posterler, bant, mıknatıs, iğne ve/veya ip ya da posterleri duvarlara sabitleyebilecek başka bir malzeme. Posterlerin asılmasına uygun duvarları olan ve posterlerin önünde grupça durup konuşulabilecek bir alana sahip bir oda. Bir adet müzik çalar ve hoparlör.

Etkinliğin akışı:

• Etkinliğe giriş (5 dakika)

Kolaylaştırıcı son etkinliğin bir özetini vererek katılımcıları karşılar. Onlara, son etkinlikle ilgili, paylaşmak istedikleri bir duygu, anı veya yorumları olup olmadığını sorar.

Kolaylaştırıcı hep beraber "sergi turu" yapacaklarını ve daha sonra danslarını ve şarkılarını göstermek, birbirine öğretmek için zamanları olacağını açıklar.

• Sergi alanını hazırlamak (5 dakika)

Kolaylaştırıcının yardımıyla katılımcılar, her bir işi (posteri) sergilemek üzere duvarda, masada ya da zeminde bir alan veya bir köşe belirleyerek bir sergi alanı tasarlar.

Tüm katılımcılar, bant ya da mıknatıs kullanarak posterlerini asacakları yerleri seçmeye davet edilir. Herkes posterini asar/yerleştirir.

• Sergi Turu (20 dakika)

Katılımcılar mümkünse önce odayı terk eder ve bir sergiyi ziyarete gelmiş bir grup gibi odaya tekrar birlikte girer. Tüm grup odadaki tüm posterleri grup halinde teker teker gözlemler. Kolaylaştırıcı sergiyi grupla birlikte gezer. Her çalışmanın önünde kısa bir tartışma gerçekleştirir.

rilebilir. Çalışmalarını sözel olarak sunmak isteyen çocuklar birkaç dakika söz alıp gruptan soru veya yorum alabilir.

Çocuklardan bazıları posterlerini sözel olarak anlatmak yerine posterde atıfta buldukları dansı sergilemek isterse kolaylaştırıcı bu tür bir paylaşım da alan açar. İsteyen çocuklar sergi yürüyüşü sırasında birkaç dans adımı gösterebilir. Kolaylaştırıcı katılımcılara, sergi gezisinden sonra danslarını paylaşmak ve birbirlerine öğretmek için zamanları olacağını hatırlatabilir.

- **Serbest dans zamanı (10 dakika)**

Gruba serbestçe dans etmek için zaman tanınır. Danslarını ya da danslarında kullandıkları adımları paylaşabilir ve birbirlerine öğretebilirler. Son olarak hep beraber son bir kez videoda gösterilen Dans Gönüllüsü'nden öğrendikleri dansı yaparlar.

- **Kapanış (5 dakika)**

Kolaylaştırıcı, ilk etkinlikteki tartışma konularına dönebilir. Daha önceki etkinliklerde kullanılmış olan birkaç terimin üzerinden geçilir. Bu, katılımcılara Dans Umurumda Programı'nı deneyimlemelerinin ardından tartışma konuları üzerine bir kez daha kendilerini ifade etme için imkan sağlayacaktır.

Beş Parmak Geri Bildirimi gibi bir kapanış etkinliğine başvurulabilir. (bkz. EKLER-II-E). Bu etkinlik vesilesiyle grup, Dans Umurumda Programı'nı bir bütün olarak değerlendirmiş olur.

• UYGULAMA ÖNERİLERİ

Bu kitapçık, kolaylaştırıcının yapılandırılmış bir atölye yürütebilmesine destek vermek üzere, sadece en önemli konulardan en genel hatlarıyla bahseder. Dans Umurumda Etkinlikleri ve kitapçığı programın nasıl uygulanacağına dair yeni fikirlerle geliştirilmeye her zaman açıktır.

Kitapçıkta kullanılan yöntemlere, oyunlara ve yaklaşımlara eklenecek farklı pedagojik çözümler her zaman mümkündür. Kolaylaştırıcı rolüyle bu çalışmada yer almak isteyen herkes, fikir ve deneyimlerini, önerilerini bizlerle paylaşabilir.

İletişim için:

www.hep-beraber.org

www.alle-zusammen.org

www.germanturkishinitiative.org

Grubun İdeal Büyüklüğü ve Yaş Grubuna Yönelik Öneriler:

Dans Umurumda Programı katılımcıları eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek, kendi yaşam deneyimleri üzerine düşünmek, deneyimlerindeki bir dansı ya da şarkıyı başkalarıyla paylaşmak gibi açılardan desteklemeyi amaçlamaktadır.

Grup halinde uygulanmaya elverişli bir programdır. Yaşları 12 ve üzerinde olan katılımcılardan oluşan 6 ilâ 15 kişilik gruplarla çalışılması önerilir.

Etkinliklerin daha küçük yaştaki katılımcılarla uygulanabilmesi için, tartışma bölümlerinin kısa tutulması ve katılımcılara daha fazla serbest zaman sağlanması önerilir.

Program 12 yaş üzeri çocuklar, ergenler ve hatta genç yetişkinlerle yürütmeye uygundur.

Grubun boyutuna ve kolaylaştırıcının tercihlerine bağlı olarak, etkinlikler iki kolaylaştırıcı ile yürütülebilir.

Kapsayıcılığa Dair:

UNESCO kapsayıcı eğitimi, “öğrenenlerin farklı gereksinimlerine, onların eğitime, kültüre ve topluma katılımını artırarak ve eğitim sisteminin içindeki ayrımcılığı azaltarak cevap verme süreci” olarak tanımlar. Dans Umurumda Programı da etkinlik kurgusu, adımları, yöntem ve çözümlerinde kapsayıcı eğitime yaklaşmaya çalışır.

Program çerçevesindeki tüm etkinlikler, duyuları açık bir şekilde etkin olmayı ve fiziksel katılımı gerektirmektedir. Katılımcıların özel bir desteğe ihtiyaçları olması halinde göz önünde bulundurulacaklar:

- Yürütülen etkinliklerin amacına ulaştığına ve gruptaki ihtiyaçlarla örtüştüğüne dikkat etmek
- Çocuğun fiziksel, ruhsal ve duygusal ihtiyaçlarını bir sorun veya engel olarak değerlendirmek yerine etkinlikte geliştirilecek çözümlere odaklanmak
- Her zaman psikolojik danışmanlardan ve özel eğitim öğretmenlerinden destek istemek

Özellikle farklı kültürlerden gelen katılımcılardan oluşan gruplarla çalışırken ulusal, kültürel ya da coğrafi genellemeler yapılması kalıpyargıların (stereotiplerin) öne çıkmasına, dolayısıyla katılımcıların bireysel özelliklerinin göz ardı edilmesine veya bu genellemelerin arkasında kaybolmasına yol açar. Aynı şekilde, bireysel özellikleri belirli bir gruba genellemek de önyargıları besler. Bu nedenle,

- önyargılara göre hareket etmeyen
  - genelleseyici bir dil kullanmayan
- bir tutum ve tavır benimsenmesi elzemdir.

Grup Dinamiklerine Dair Öneriler:

Kolaylaştırıcı, etkinlik programını planlarken ve yürütürken kendisine aşağıdaki soruları sorar:

- Grubu tanıyor muyum? Grupla daha önce çalıştım mı?
- Gruptaki çocuklar birbirini tanıyor mu?
- Çocuklar daha önce böyle bir etkinliğe katıldı mı ya da bu konuya başka bir şekilde temas etti mi?

Bu soruların cevaplarına göre kolaylaştırıcı, hangi ısınma ve tanışma oyunlarının oynanacağına karar verir.

Grup yeni bir mekânda aktif deneyimler yaşayacağı için bu süreçte desteklenmeye ve güçlendirilmeye ihtiyaç duyabilir. Bu sebeple pozitif ve cesaretlendirici sözcükler seçmek, grubu motive etmeyi kolaylaştırır.

Her çocuğun kendini ifade etmesine olanak tanımak ve katılımı desteklemek motivasyonu güçlendirmek adına etkili olacaktır.

Her katılımcıya eşit derecede zaman ayrılması önemlidir. Öte yandan, her zaman etkin bir katılım göstermeyecek katılımcılar olacaktır. Hiçbir zaman duruma doğrudan işaret etmeden ve söz konusu katılımcıyı ilgi odağı yapmadan, ona ismiyle hitap etmek, ara ara fikrini sormak, zaman zaman yanına giderek neyle meşgul olduğu konusunda onunla kısa bir sohbet etmek faydalı olacaktır. Bu tavır o kişide “etkin katılım göstermesem de sorun değil, grupta kabul görüyorum ve istediğim zaman onlara katılabilirim,” duygusunu uyandıracaktır.

Her zaman olumsuz duygular ya da gerginlikler ortaya çıkabilir. Bu anların yaşanmasına ve bir süre devam etmesine izin verin. Çocukları ve duygularını ciddiye almak ve onlara gereken özeni göstermek önemlidir. Kolaylaştırıcı böyle durumlarda görevleri veya etkinlikleri duruma göre uyarlayacaktır.

Çokdilli Gruplarla Çalışmak:

Çokdilli gruplarla çalışmak, özellikle de tüm katılımcıların ortak dildeki yetkinliği birbirine yakın değilse, zorlayıcı olabilir.

Her katılımcı, çalışmaya en az bir dil getirir ve gruptaki dillerin çokluğunun farkında olmak önemlidir. Bu zenginliğin (çokdilli bir yaşam alanını paylaşmanın) kıymeti bilinmeli ve bu desteklenmelidir. Kendini grubun/topluluğun parçası hissetmek, takdir ediliyor olmakla yakından ilişkilidir. Kişi öğrenme ortamında aile dilinden bir sözcük duyduğunda daha güçlü bir bağ duygusu ortaya çıkar. Katılımcının aile dilinin, yeni girdiği bir ortamda veya eğitim ortamında kullanılması kişinin kabul gördüğü hissini güçlendirilebilir.

Etkinliklerde ya da buluşmalarda farklı dilleri kullanmak gençlerin grubun gerçek bir üyesi olarak kabul gördüklerini hissetmelerine yardımcı olur.

Kolaylaştırıcı sadece bir dil biliyor olabilir. Bu durum Dans Umurumda Programı'nı yürütmesine kesinlikle engel değildir. Kendisini öğrenmeye açık bir şekilde konumlandırır ve katılımcılara sormaktan çekinmezse, programı yürütmek oldukça kolaylaşır. Örneğin, “Bu sözcüğü başka bir dilde bilen ve paylaşmak isteyen var mı?” sorusuyla gruba yaklaşabilir.

Bir katılımcıya doğrudan seslenerek, “SENİN dilinde X ne anlama geliyor?” ya da “SİZİN kültürde bu dansı nasıl yapıyorsunuz?” gibi sorular sormak grup içerisinde mesafe yaratır, “biz ve siz” dili oluşmasına yol açar. Kendini bu şekilde tanımlamıyorsa dahi, bir kişiyi belli bir dil ya da kültürle yaftalamaya neden olur. Diğer bir deyişle, bu kişiyi bir ulus, bir gelenek, bir kültür ya da coğrafyayla sınırlandırmış olur. “Biz ve onlar,” “X ve Y kültürleri,” ya da “benim kültürüm-senin kültürün” gibi ayrımlara neden olabilir.

Bunun yerine, gruba “Başka bir dilde X nasıl söylenir, bilen var mı?” ya da “Farklı bir dilde X ne demek?” şeklinde sorular sormak katılımcılara alan açacak ve paylaşacakları bir şey olup olmadığına karar vermek konusunda onlara özgürlük tanıyacaktır.

Katılımı Artırmaya Dair:

Çocukları destekleyerek etkinliğe gönüllü ve etkin bir şekilde katılımlarını sağlamak önemlidir. Çocuklarda merak uyandırmak ve çalışmaya etkin katılımı artırmak için onlara duygu ve düşüncelerini açıklama fırsatı vermek gerekir. Bazı çocuklar dans, mülakat, çizim ya da sunum gibi etkinliklere faal bir katılım göstermek konusunda utangaç davranabilir ve konuşmak konusunda gönülsüz olabilir. Bu tür çocuklara, dans etmek ve konuşmak yerine yazmak ve çizmek gibi sözsüz iletişim araçları kullanma olanağı verilmeli, seçenekler sunulmalıdır. Bir başka yöntem de, bu tür katılımcılara “gözlemci rolü” veya “hayali fotoğraflar çeken bir fotoğrafçı rolü” veya “olan biteni çizen bir ressam rolü” vermektir. Etkinlik boyunca birkaç kez bu kişiye dönerek ondan gözlemlerini veya ürünlerini (istiyorsa) paylaşması istenebilir. Böylece çocuk, grubun bir parçası hissetmekle kalmaz, gruba ve etkinliğe bu şekilde önemli bir katkı sunduğu hissini de yaşar.

Sağ ve Solu Öğretmeye yönelik Öneriler:

Dans ve adım öğrenme çalışmalarında ayaklara veya gerekirse ellere renkli kurdeleler, etiketler, kağıtlar ya da ipler bağlayarak öğrenme süreci kolaylaştırılabilir. Sağ ayağa (veya bileğe) bağlanan kurdelanın rengi sola bağlanandan farklı olmalıdır. Böylece, çocuklar dansı çalışırken, kolaylaştırıcı “sağ-sol” demek yerine renklerin isimlerini söyleyerek öğrenmeyi destekler.

Fiziksel Temas Konusunda Öneriler:

Çocukların herhangi bir nedenden dolayı birbirlerine dokunmayı tercih etmemeleri halinde kolaylaştırıcı katılımcıyı bu tercihi konusunda rahat hissettirir.

Çoğu grup dansı ya da eşli dans bir başkasına dokunmayı gerektirir. Bu durumda böyle bir çekincesi olmayanlar için güvenli bir alan yaratmak, onların birbirine temas ederek dans edebilmesini sağlamak önemlidir.

Öte yandan, dans ederken eşine/arkadaşına dokunmama tercihini kullanan katılımcılar için farklı seçenekler sunulabilmek kolaylaştırıcının sorumluluğundadır. Dokunmamayı tercih eden kişi dilerse kenarda bekleyebilir ya da aynı dansı dokunmadan yapmayı deneyebilir. Bu da farklı bir bedensel deneyim / fiziksel hafıza yaratacaktır. İsteddiği takdirde, tartışma bölümlerinde, diğerleri deneyim paylaşırken, bu kişiye/kişilere kendi bedensel deneyimi üzerine konuşma imkanı verilmelidir.

Kolaylaştırıcının örnek teşkil etmesi ve grup içinde farklı tercihlerin kabulünü sağlayacak bir paylaşım ortamı oluşturması önemlidir. Bu tutum ve tavırlar, kapsayıcı bir öğrenme ortamı yaratma, farklılıkların kabulü ve zenginlik olarak algılanmasına katkı sunacaktır.

 EKLER

EK I: MÜLAKAT SORULARI

Aklına paylaşmak istediğin bir dans ya da şarkı geliyor mu? İsmi nedir?

Bu dansı ya da şarkıyı nasıl öğrendin? Anlatır mısın?

Bu dansı en son ne zaman ve nerede yaptığını hatırlıyor musun? Nasıl bir deneyimdi?
VEYA Bu şarkıyı en son ne zaman nerede söylediğini hatırlıyor musun? Nasıl bir deneyimdi?

Bu dansı kiminle yapıyorsun? Tek başına mı yapıyorsun yoksa bir grupla birlikte mi?
VEYA Bu şarkıyı kiminle söylüyorsun? Tek başına mı yoksa bir grupla birlikte mi?

Bu dansı yaptığında ya da şarkıyı söylediğinde (veya dinlediğinde) nasıl hissediyorsun?

Bu dansın adımları nasıl? Dansın belirli bir şarkısı var mı?
Dansın müziği veya şarkının melodisi nasıl?
Bu şarkıyı bir müzik aletiyle çalıyor musun, söylüyor musun?

Bu dansı ya da şarkıyı daha önce başka birisine öğrettin mi?
Öğretmeyi ister misin?

Buraya kendi sorunu yaz ve onu arkadaşına sor.

EK II

A. TANIŞMA ETKİNLİKLERİ

- **Top Atma**

Amaç: Birbirinin ismini öğrenme, hareket etme.

Katılımcılar bir çember halinde durur ve bir topu rastgele bir şekilde birbirine atar. Topu atan, topu attığı esnada topu tutacak olana bakar.

İlk turda katılımcılar sadece topu birbirine atar ve göz göze gelir.

İkinci turda topu atarken kendi isimlerini söylerler.

Üçüncü turda topu alan kişi önce topu kendisine atan kişinin ismini, sonra kendi ismini söyler.

Dördüncü turda her katılımcı topu kendisine atan kişinin ismini, sonra kendi ismini ve en son topu atacak olduğu kişinin ismini söyler.

Oyunda topun her katılımcının eline değmiş olması önemlidir.

- **Hareketini Yap, İsmi Söyle:**

Amaç: Birbirinin ismini öğrenme, hareket etme.

Katılımcılar bir çember oluşturur.

İlk turda sırayla herkes ismini söyler ve el çırpma, kafaya dokunma, kendi etrafında dönmek, zıplamak... gibi bir hareket yapar.

İkinci tur birinci tura başlayan kişiden başlar. Herkes kendinden sonra gelen kişinin ismini söyler ve hareketini yapar.

Üçüncü tur yine aynı kişiyle başlar. Bu kişi, bir önceki turdaki son kişinin, yani kendinden önceki kişinin ismini ve hareketini tekrar eder, ve buna kendisininkini ekler. Bir sonraki kişi kendinden bir önceki kişinin ismini ve hareketini tekrar eder, kendisininkini ekler. Oyun bu şekilde çemberdeki herkesi dolaşır.

- “..... yapan herkes”

Amaç: Birbirini tanıma, gruptaki ortaklıkları bulma. Çalışma ortamına alışma.

Tüm katılımcılar geniş bir çember halinde ayakta durur.

Kolaylaştırıcı “... yapan herkes” diyerek ilk cümleyi söyler.

Söylenen cümlenin kapsadığı herkes çemberin içine doğru bir adım atar, bir-iki saniye bekler sonra çemberdeki yerine döner. Kolaylaştırıcı diğer cümleyi söyler. Bu defa başka bir katılımcı grubu bir adım öne çıkacaktır. Bu sayede ortak noktaların çeşitliliği keşfedilir. Örnek cümleler:

“Bugün buraya otobüsle gelen herkes.”

“Bugün buraya yürüyerek gelen herkes.”

“En az bir kardeşi olan herkes.”

“Birden fazla dil konuşan herkes.”

“Daha önce dans etmiş olan herkes.”

“Dans etmekten hoşlanan herkes.”

“Spor yapmayı seven herkes.”

“Arkadaşlarıyla müzik çalıp dans eden herkes.” gibi.

Kolaylaştırıcı, Dans Umurumda etkinliklerinin her birini ayrı bir günde uyguluyor ise, bu oyunu düzenli olarak kullanabilir. Her etkinliğin başında bir önceki etkinliğe dair farklı cümleler kurarak o etkinliği hatırlatabilir. Örneğin,

“Dans gönüllüsünün ismini hatırlayan herkes.”

“Eğitim videosundaki dansın adını hatırlayan herkes.”

“Eğitim videosundaki dansın birinci adımını hatırlayan herkes.”

“Eve gittiğinde burada yaptıklarımızı evdekilere anlatan herkes.” gibi.

B) ISINMA ETKİNLİKLERİ

- **Alkış Çemberi**

Amaç: Isınma, birbiriyle bağ kurma, el-göz koordinasyonunu ve grup içi uyumu geliştirme.

Katılımcılar bir çember halinde ayakta durur.

1. Katılımcılar tüm çember boyunca saat yönünde sırayla bir kez el çırpar.

2. Alkış çemberi aynı yönde, bu sefer çok yavaş bir tempoda başlayıp gittikçe hızlanarak tekrar edilir.

3. Katılımcılar birbirlerinin sırasına riayet ederek mümkün olan en yüksek alkış hızına çıkmaya çalışır. Amacın hızlı olmak kadar, birbirini takip ederek bir dalga gibi uyum içerisinde akmak olduğu da belirtilir.

Her adım gerekli görüldüğü kadar tekrar edilebilir.

El çırpmak yerine alternatif olarak soldaki kişiyle avuç içlerini birbirine çarpmak suretiyle “beşlik çakılabilir.” Oyunu daha da zorlaştırmak için sonraki turlarda bir kişi eğilir ve onun iki yanında ayakta duran iki kişi birbiriyle “çak” yapar. Sonra eğilen kişi doğrulur ve onun solundaki kişi eğilir; eğilen kişinin iki yanında ayakta duranlar “çak” yapar.

- **Mendili Takip Et**

Amaç: Farkındalığı artırma, dikkati artırma, etkin dinlemeyi geliştirme

Tüm katılımcılar odada dolaşmaya başlar. Elinde renkli bir mendil (renkli bir kumaş veya eşarp) olan kolaylaştırıcı da onlara katılır. Oyunda, elinde mendil olan kişi ebedir ve herkesin gözü ondadır.

Ebe elinde mendille ortalıkta dolaşır ve sonra “eğilmek” veya “zıplamak” gibi belirli bir hareket yapar. Tüm çocuklar bu hareketi tekrar eder.

Herkes hareketi yaptıktan sonra ebe mendili başka bir kişiye verir. O kişi ebe olur, o da belirli bir hareket yapar ve herkes onu tekrar eder.

Alternatif hareketler: Ebe bir hareket yapmak yerine bir ses çıkarır ya da bir sözcük söyler. Çalışmanın sınıftaki çokdilliliği beslemesi için, söylenen sözcüklerin farklı dillerde olması teşvik edilir.

C. BEDEN ALGISI

- **Kalp Atışı**

Amaç: Kendi bedenini hissetme, beden farkındalığını artırma

Çocuklar bir çember halinde oturur.

Her çocuk bir eliyle bileğini yoklayarak nabzını bulmaya çalışır.

Nabzını bulan çocuk ayağa kalkar ve ayağıyla, kalp atışıyla uyumlu bir ritim tutturur.

- **Elma Şekeri**

Amaç: Farkındalığı artırma, fiziksel dengeyi güçlendirme ve tepki hızını artırma

Kolaylaştırıcı ritmik bir müzik çalar. Çocuklar ortalıkta dolanmaya, müzik eşliğinde dans etmeye başlar. Kolaylaştırıcı müziği kapatır kapatmaz çocuklar oldukları pozisyonda donarlar. Tek ayak üstünde kalan çocuklar elma şekeridir ve yapabildiği kadar uzun süre boyunca sabit durmaya çalışır.

Çocuklar müzik tekrar başladığında hareket etmeye ve dans etmeye devam eder. Sonra müzik yine kesilir.

- **Eller Dize**

Amaç: Bedenin kısımlarının farklı dillerdeki karşılıklarını öğrenmek, katılımcıların arasındaki yakınlığı artırmak

Katılımcılar bir çember oluşturur. Oyunun ilk bölümünde, eğitmen bedenin iki kısmını söyler ve her katılımcı kendi bedeninde bu iki kısmı birbirine dokundurur. Örneğin: Eller dize, ayak dize, dirsek dirseğe, el başa, avuç içi çeneye, gibi. Katılımcılar da kendi kombinasyonlarını üretebilir.

Oyunun ikinci bölümünde, katılımcılar yan yana gelerek çiftler oluşturur. Çiftlerden biri gönüllü olur ve bedenin iki kısmını söyler. Tüm çiftler bedenlerinin o kısımlarını karşılıklı olarak birbirlerine değdirmeye çalışır. Örneğin, gönüllü çift, “eller dize,” derse, tüm çiftlerde çocuklar-

dan biri elini diğzerinin dizine dokundurur. Sonraki çift, “sırt sırta,” derse, tüm çiftlerde çocuklar sırtlarını birbirine dayar. Sıradaki çift, “çene omuza,” derse, tüm çiftlerde bir çocuk çenesini diğzerinin omzuna koyar. Oyun her çift bir kombinasyon söyleyene kadar devam eder. Katılımcılar bedenın parçalarını farklı dillerde söyleyebilir.

Öneri: Çocukların birbirlerine temas etmeye çekindiğı ya da çeşitli nedenlerden dolayı bunu tercih etmediğı durumlarda, bedenın söylenen iki kısmı birbirine dokundurulmadan, sadece yaklaştırılabilir. Böyle hallerde yönerge ilgili beden uzvu ya da kısımlarını yaklaştırmak üzere verilir. Bu tür bir çekinceye sahip tek bir çocuk dahi olsa eğitimci yönergeyi bu şekilde vermelidir.

D. KAPANIŞ OYUNLARI

- **Hareket-Duruş-Hafıza** (Açılış oyunu olarak da kullanılabilir)

Bir katılımcı gönüllü olarak ebe olur ve odadan çıkar. Diğzer katılımcılar çiftler oluşturur ve her çift bir beden pozisyonu belirler. Eşler bu beden pozisyonunda birbirini aynalar ve pozisyonlarını çalışır. Tüm çiftler hazır olduktan sonra, çiftler ayrılır ve odaya dağılır. Herkes ayakta serbest durumda beklerken dışarı çıkan katılımcı geri çağrılır. Bu kişiy odayı dolaşır ve seçtiğı kişilerin omzuna dokunur. Omzuna dokunulan kişiy, birkaç saniyeliğine, çiftiyle beraber karar verdiğı pozisyona girer ve daha sonra doğal beden pozisyonuna geri döner. Ebe olan katılımcı tek tek herkesin omzuna dokunur, eşleşen duruşları hatırlayarak çiftleri tespit etmeye çalışır. Tespit ettiğı eşler (çiftler) beden pozisyonlarında donarak bekler. Ebe tüm çiftleri bulduğunda oyun sona erer.

- **Müziğı Hayal Et**

Katılımcılar odada istedikleri bir yere oturur. Kolaylaştırıcı herkesten sessiz olmasını, gözlerini kapatmasını (rahat hissetmeyenler kapatmayabilir) ve o ana yoğunlaşmasını ister. Zihinlerinden hızla geçen düşünceleri yavaşlatmayı, hatta onlardan uzaklaşmayı önerir. Herkes sessizliğı dinlemeye çalışır.

Ortam yavaş yavaş sessizleştiğinde, kolaylaştırıcı katılımcıların dikkatini dışarıdan gelen gürültülere ve ortam seslerine çeker. Bu sesleri dinlemelerini söyler.

Kolaylaştırıcı, “Nasıl sesler duyuyorsunuz? Dikkat edin, hangi sesler tekrar ediyor hangileri değişiyor? Seslerin bir ritmi var mı?” gibi basit yönlendirmelerde bulunabilir.

Kolaylaştırıcı, katılımcılardan bu seslerin bir müzik oluşturduğunu hayal etmelerini ister. Bu seslere bir de kendi nefes alıp verişlerini eklemelerini söyler. “Nefesimizin sesini duyuyor muyuz? Nefesimizin bu seslerle birlikte bir müzik oluşturduğunu hayal edelim.” der.

Bir süre herkes sessizce kendi duyduğu/hayal ettiği müzik parçasını dinler. Katılımcılar yavaş yavaş gözlerini açar, oturdukları yerden kalkar. Sessizlik sona erer. İsteyen katılımcılar nasıl hissettiklerini ve izlenimlerini paylaşabilir.

E. GERİ BİLDİRİM VERME

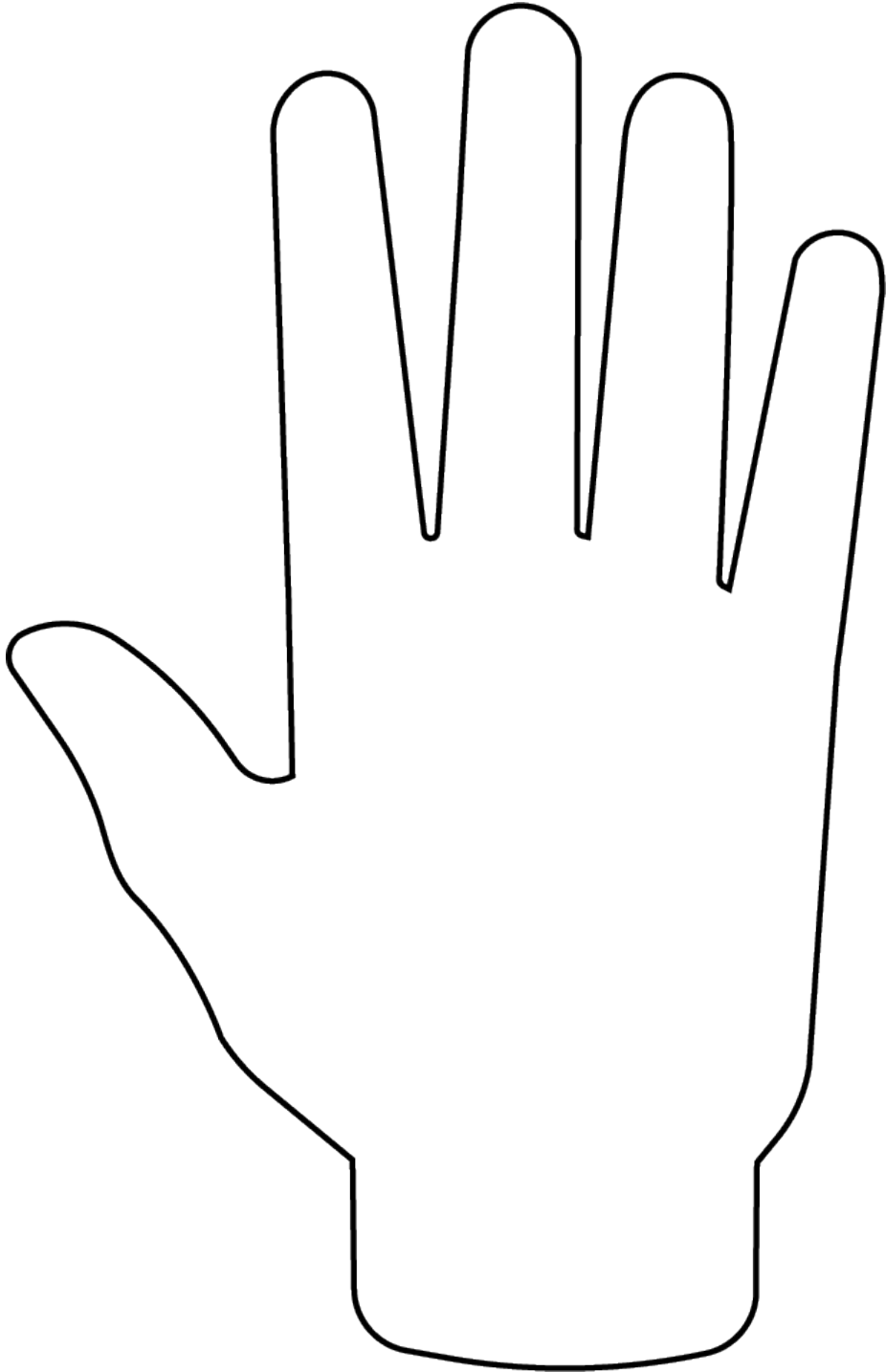
- **Enerji Seviyem**

Katılımcılar bir çember oluşturur. Kolaylaştırıcı o etkinliğin nasıl geçtiğini sorar, katılımcılar birkaç kelimelik kısa cevaplarla deneyimlerini tanımlar. Ardından, “Enerji Seviyem” adında kısa bir oyun oynanır.

“Şu anda enerji seviyem nasıl?”

1. Katılımcılar o anki enerji seviyelerini elleriyle dikey bir çizgi çizerek gösterir.
2. Katılımcılar o anki enerji seviyelerini alkışlarının şiddetiyle gösterir.
3. Katılımcılar hep birlikte her enerji seviyesine karşılık gelecek bir renk seçer. Böylece Dans Umurumda Programı için bir “enerji - renk” skalası oluşur. Her etkinliğin sonunda her katılımcı bu skaladan kendi enerji seviyesini gösteren rengi seçer.
4. Katılımcılar hep birlikte her enerji seviyesine karşılık gelecek bir ses belirler. Her sesi bir süre çalışırlar. Daha sonra sırayla her çocuk o anki enerji seviyesini gösteren sesi çıkarır. Son olarak, herkes kendi sesini aynı anda yapar.

- Beş Parmak Geribildirimi

Kolaylaştırıcı, üzerine beş parmak çizilmiş büyük bir sayfayı uygun bir yere asar. Her parmağa aşağıdaki (ve benzeri) ifadeler yazılmıştır.

Baş parmak: “Şunu sevdim” veya “Şundan çok keyif aldım.”

İşaret parmağı: “Şunu söylemek isterim” veya “Şunu eklemek isterim”

Orta parmak: “Şu an bedenimin en çok şurasını hissediyorum”

Yüzük parmağı: “Şunu merak ediyorum” veya “Şu konu hakkında daha fazla şey bilmek istiyorum”

Serçe parmak: “Şu bölüm çok kısaydı” veya “Şuna daha uzun zaman ayırmak isterdim.”

Katılımcılar posterde yer alan ifadelerdeki boşlukları dolduracak sözcükler/ifadeler düşünür. Dağıtılan küçük kağıtlara bu ifadeleri yazıp kağıtları posterin üzerindeki ilgili boşluğa yapıştırırlar. Aynı ifadedeki boşluk, farklı katılımcıların sözcükleri ile doldurulmuş olur.

Beş Parmak Geribildirimi başka şekillerde de uygulanabilir:

Kolaylaştırıcı, üzerine beş parmak çizilmiş büyük bir sayfayı sınıfın ortasına yere serer. Boş el çiziminin üzerine aşağıdaki (ve benzeri) ifadeler yazılmıştır.

“Eğlendim, kendimi güvende hissettim, kendimi güvensiz hissettim, kendim hakkında bir şeyler öğrendim, rahat hissettim, rahatsız hissettim, enerji dolu hissettim, sakin hissettim, diğerleri hakkında bir şeyler öğrendim, daha fazla öğrenmek isterim, ben de dans gönüllüsü olmak isterim, bir başka dans gönüllüsüyle tanışmak isterim, yeni bir dans öğrenmek isterim, bir grupla dans etmek isterim.” gibi.

Her katılımcı beş adet etiket (sticker) alır ve bunları, elin üzerine yazılmış ifadelerden kendine uygun düşen 5 tanesinin yanına yapıştırır.

Son olarak, kolaylaştırıcı katılımcıları posterin etrafında toplar ve ifadelerin yanındaki etiket yoğunluğuna göre etkinliğin genel bir değerlendirmesi hep beraber yapılır.

● KÜNYE

DANS UMURUMDA PROGRAMI

Fikir ve Uygulama

Nil Delahaye - BoMoVu
Seda Güney - Dans ve Hareket Terapisti
Danny Lundmark - Müzik Terapisti
Berenike Schramm - CABUWAZİ

Video, Kamera and Postprodüksiyon

Gökce Ince

Dans Gönüllüsü

Salah Baker

Müzik kayıt ve Postprodüksiyon

Danny Lundmark

İllustrasyonlar

Mert Tügen

Tasarım

Esra Göksu | www.esragoksu.com

Koordinasyon ve Uygulama

Beril Sönmez (Anadolu Kültür)
Birte Neumann (LaKI)
Ekin Su Birinci (Anadolu Kültür)

www.hep-beraber.org

www.alle-zusammen.org

www.germanturkishinitiative.org

Metinler

Nil Delahaye - BoMoVu
Seda Güney - Dans ve Hareket Terapisti
Berenike Schramm - CABUWAZİ

DANS UMURUMDA PROGRAMI LİSANS VE TELİF HAKLARINA DAİR YASAL UYARI:

Dans Umurumda Programı aşağıda belirtilen şartlar altında çoğaltılıp yayılabilir:

- a. Etkinlik programı içinde bulunan malzemeler kullanılırken, çoğaltılırken, paylaşılırken künyede adı geçen kişi ve kurumlara, (lisansörlere) atıfta bulunulmalıdır.
- b. Malzemenin kullanımı sırasında künyeye atıfta bulunulmalı, malzeme üzerinde değişiklik yapıp yapılmadığı belirtilmelidir. Künyeye yapılan atıf ve değişiklik bilgileri, anlaşılabilir olması şartıyla, makul olan her türlü şekilde verilebilir. Ancak bu bilgiler verilirken, lisans sahibi olan kişi ve kurumların sizi veya kullanımınızı desteklediği izlenimi verilmemelidir.
- c. Ticari olmayan kullanım – Dans Umurumda Programı ticari amaçlarla kullanılamaz, çoğaltılamaz ve yayılamaz.
- d. Üzerinde çalışılmış ürün dağıtılamaz – Dans Umurumda Programı ve programın içerdiği malzemeler yeniden düzenlenir, değiştirilir veya doğrudan üzerinde çalışılırsa malzemenin değiştirilmiş hali çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayılamaz.
- e. Ek kısıtlayıcı hüküm kullanılamaz – Lisansın izin verdiği herhangi bir uygulamayı başka bir kişiye yasal olarak yasaklayan ek hükümler veya teknik prosedürler kullanılamaz.
- f. Künyede adı geçen kişi ve kurumlar, lisans şartlarına uyduğunuz sürece bu haklarınızı iptal edemez.

Daha fazla bilgi için projenin internet sayfası üzerinden bizimle iletişim kurabilirsiniz.
www.hep-beraber.org | www.alle-zusammen.org | www.germanturkishinitiative.org

Mülteci Desteęi Alanında Almanya - Türkiye Ortaklık İnisyatifi

İşbirliğiyle

Desteğiyle
